

Hyödynnä tätä työkalua, kun havaitset kouluikäisellä lapsella kehitysviiveitä ja/tai oppimisen haasteita. Niiden taustalla voi olla kehitysvamma, jonka mahdollisimman varhainen tunnistaminen on tärkeää. Tekemäsi havainnot lapsesta tulee suhteuttaa iänmukaiseen kehitykseen.

Aloita työkalun käyttö keskellä olevasta HERÄTTEET -osiosta. Mikäli tunnistat 5-7 herätettä, tarkastele ympärillä olevia HAASTEET -osioita. Tunnistettuasi sekä herätettä että haasteita, toimi kääntöpuolella olevan ohjeen mukaisesti. Mikäli tunnistat alle 5 herätettä, arvioi lapsen tilanne ja jatkotoimenpiteiden tarve yksilöllisesti.

TUNNE-ELÄMÄN JA KÄYTTÄYTYMISEN HAASTEET

- Huono itsetunto
- Uhmakkuus tai vetäytyminen
- Rajattomuus tai estottomuus
- Tarkkaavuuden ja keskittymisen vaikeus
- Masennus, ahdistus
- Pakko-oireet
- Päihteiden käyttö
- Toiminnalliset riippuvuudet

SOSIAALISTEN TAITOJEN HAASTEET

- Ryhmätilanteissa toimiminen vaikeaa
- Sosiaalisten tilanteiden riskien ymmärtäminen puutteellista -> alttius hyväksikäytölle
- Ikäistään nuorempien tai vanhempien seuraan hakeutuminen
- Kiusatuksi tuleminen

ARJEN HAASTEET

- Ohjauksen tarve toiminnosta toiseen siirtymisessä
- Päivittäistoimintojen hitaampi kehittyminen ja poikkeava suoriutuminen
- Omista asioista huolehtiminen
- Rahan arvon ymmärtäminen
- Kellonaikojen ja ajankulun hahmottaminen

HERÄTTEET

- Laaja-alainen vaikeus oppia uusia asioita ja soveltaa oppimaansa
- Esiopetuksen kertaaminen
- Kouluvalmiustutkimukset tai kognitiiviset tasotestit tehty
- Aiempia kehitykseen liittyviä tutkimuksia erikoissairaanhoidossa
- Lukuaineissa vaikeuksia
- Tehostettu tai erityinen tuki koulussa
- Lähisuvussa oppimisen haasteita tai kehitysvammadiagnoosi

LIITÄNNÄISSAIRAUDET

- Aistipoikkeavuudet
- Autismikirjon häiriöt
- ADHD, ADD
- Epilepsia
- CP-vamma
- Oireyhtymäpiirteet (esim. FAS)

OPPIMISEN HAASTEET

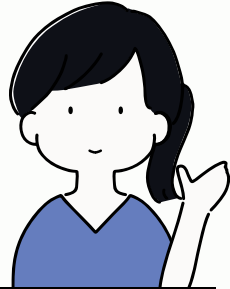
- Lukuaineet hankalia (erityisesti matematiikka ja äidinkieli)
- Oppiminen hidasta ja vaikeudet lisääntyvät vaatavuustason kasvaessa
- Vaikeus ymmärtää tehtävänantoja
- Olennaisen tiedon poimiminen
- Tuen tarve läksyissä, läksyjen tekeminen vie aikaa
- Oppimisen vaikeudet jatkuvat tuesta huolimatta

KIELELLISET HAASTEET

- Kielellinen kehitys viivästynyt
- Puheen ymmärtämisessä ja/tai tuottamisessa vaikeuksia
- Luetun ymmärtäminen vaikeaa
- Vuorovaikutus poikkeavaa
- Tilannekohtaisen puhumisen vaikeus (mutismi)

HIENO- JA KARKEAMOTORISTEN TAITOJEN HAASTEET

- Kehityksen viivästyminen, ero ikätovereihin kasvaa vähitellen
- Hahmottamisen vaikeudet (esim. mitta-asteikot, liikennetaidot)
- Kömpelyys

TOIMI NÄIN!

Ota puheeksi tunnistetut herätteet ja haasteet lapsen ja huoltajien kanssa sekä kysy heidän näkemys tilanteesta.

Keskustele tuen tarpeesta ja selvitä jo olemassa olevat asiakkuudet ja tukitoimet. Varmista lupa huoltajilta työskentelyyn.

Käynnistä monialainen yhteistyö lapsen ja perheen yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Monialaista yhteistyötä voidaan toteuttaa esimerkiksi verkostotapaamisen avulla. Vinkejä asiantuntijoiden valintaan saat viereisestä taulukosta.

Monialaisessa verkostotapaamisessa lapsen ja huoltajien tulee olla keskiössä. Suunnitelkaa yhdessä tarvittavat tukitoimet ja lisäselvittelyt. Sopikaa työnjaosta ja monialaisen yhteistyön jatkotyöskentelystä. Huolehdi, että perheellä on tiedossa omatyöntekijä.

Tämän työkalun avulla pyritään tunnistamaan mahdollinen kehitysvamma sekä käynnistämään tukitoimet ja lisäselvittelyt mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Työkalua **ei** voi käyttää diagnosoinnin välineenä.

ASIAANTUNTIJAT

TUNNE-ELÄMÄN JA KÄYTTÄYTYMISEN HAASTEET	Psykologi, kuraattori ja lääkäri
KIELELLISET HAASTEET	Puheterapeutti
LIITÄNNÄISSAIRAUDET	Lääkäri
SOSIAALISTEN TAITOJEN HAASTEET	Psykologi ja kuraattori
OPPIMISEN HAASTEET	Opettaja ja psykologi
ARJEN HAASTEET	Toimintaterapeutti ja sosiaalityöntekijä
HIENO- JA KARKEAMOTORISTEN TAITOJEN HAASTEET	Lääkäri, toiminta- ja fysioterapeutti